

szonya és annyi tekintetben közös érdeke által eléggé van okadatolva.

De különösebben igyekeztünk ezen egyesítés által a mezőgazdák figyelmét is nagyobb mértékben füzeteinkre irányozni és ekkép kedvező alkalmat nyerni: az okszerű erdőgazdaságnak elveit azon osztályban is terjeszteni, melynek — bár ily ismeretekre sokszor nagy szüksége lenne, azokat megszerezni kevés vagy semmi alkalma nincs.

Ezen felfogást a lefolyt év alatt tett tapasztalásunk meggyőződéssé érlelte. Így tehát ez újévben is hiven akarunk a földipar két nagy szakmájának szolgálni — erősen bizván benne, hogy a hazai földbirtokosok, erdészek és gazdák öszinte törekvésünket [buzdító pártolással támogatni és így a közjólét előmozdításában fáradozó gyöngye erőinket is istápolni fogják.

Divald Adolf
főmunkatárs.

Wagner Károly laptulajdonos.
Sporzon Pál felelős szerkesztő.

Még néhány szó az erdészeti törvényjavaslat ügyében.

Irta Erdödi Adolf.

Nézzünk körül — és nem könnyen fogunk bármi iparezikkre akadni, mely nem állana néha csekélyebb, néha a legnagyobbbrészt fából, vagy a melynek előállítására nem kellett volna fa.

Pompás palotáink falai is fatüzzel égetett téglából és mészből alkotvák; — vagy kövekből, melyek faszekéren vagy hajón szállítottak, farudakkal és fanyelű eszközökkel emeltettek, idomítottak és helyeztettek el.

És a hol a fát vassal, rézzel, ónnal vagy ólommal pótolják, ott ez érczek előállítására terjedelmes erdőállományokat vagy azok fájából égetett szenet kell igénybe vennünk.

Sőt az ércz- és kőszénbányák aknáit és alagjait is csak ácsolatlan tudjuk előállítani és föntartani.

De az erdőből nem egyedül fát nyerünk. Annak állabjaiban számos nyáj és csorda legel; füvel, fanövények lombjával, gyümöl-

cseivel, gombákkal és rovarokkal ott a szarvasmarhák, juhok, disznók, lovak sok ezere táplálkozik.

A letarolt erdőt, a hol azt a helyi viszonyok engedik, egyideig és átmenetileg szántóföldül használják, s ily térségeken évenként a burgonya, zab, kukoricza, árpa, rozs, tiszta buza, köles, kender, repce, dinnye, tök, bab, sat. nem megvetendő mennyisége termeltetik.

A lehullott lomb, a mohák s egyéb alsórendű növények alomul szolgálnak. Trágya számtalan szekérszámra kerül az erdőből.

A bőrök millióit cserzik évenként az erdőben termett gubacs-csal és többnemű kéreggel.

Az iparnak a terpetin, szurok, füstkorom és hamuzsir nagyszemű tömegeire van szüksége.

Az erdő ad követ, meszet, kavicsot, annak patakjai szolgáltatnak izletes halat és rákot; ott keres a vadak legtöbb neme biztos menedéket s onnét kerül piacainkra a kedvelt vadhus, nagybecsű bundáknak való soknemű bőr, gyógyhatású zsiradék, agancsok sat.

De az erdőnek — nevezetesen a hegyekben — még magasabb rendű feladata is jutott. Sok helyütt egyedül az képes a talaj termőképességét föntartani s a nemzetnek e törzs vagyonát a végenyészet-től megóvni.

Pusztítsuk el hegyeink erdőségeit s a források elapadnak, hógörgetegek veszélyeztetik utainkat, falvainkat, életünket; vagy megindul a kőtenger és a lejtők aljában elterülő termékeny völgyeket, lapályokat örökre merev habjai alá temeti. Másutt meg az okszerűtlen erdőgazdaság a romboló szélvész hatalmának vagy a futóhomok terjedésének nyit utat, termőföldünk nem csekélyebb veszedelmére.

Nem tárgyaltuk kimerítőleg, de megjelöltük röviden az erdőgazdaság sokoldalú hasznosságát, melynél fogva az a nemzetgazda érdekét már magában véve is lekötni képes.

Hazánkban pedig, hol a földművelés ezen ága az összes talajból egy negyed résznél többet, vagyis 16,60000 holdat foglal el, s állandó fatömegével roppant tőkét képvisel, — hazánkban az erdőgazdaság tagadhatlanul az államgazdászati legelsőrendű életkérdések egyikét kellene, hogy képezze.

A közigazdaság intézésére hivatottak első föladatai közé tartozott volna régóta, a nemzet vagyonának e jelentékeny része állapotról részletes tudomást szerezni, s a mennyiben az nem kielégítő, kutatni s a fölismert azon okokat lehetőleg elhárítani, melyek a jö-

vedelmezőség e mesésen dus forrásának természetszerű folyását akadályozzák vagy magát a tőkét is a pusztulás örvénye felé sodorják.

E részt azonban minálunk eddig ugyszólván semmi sem történt s így nem csoda, hogy itt az erdőgazdaság — közgazdaságunk e mostoha gyermeke, ronda pólyákban hever s magát a testet is sok helyütt végveszély fenyegeti.

Százados állabjaink sorban tűnnek el a föld színéről és sok helyütt oly oktalan módon, hogy azok föltámadásáról talán örökre kell lemondanunk. A kopár sziklafalak mindinkább szaporodnak, a köögöregetek nem egy helyütt temették be már az alattok elterült szántóföldeket és kaszálókat; mély vizmosások éktelenül ásítognak a vándor elé; terebélyes faoszlopzatok helyét disztelen kopárok vagy a marha foga által százszorosan megnyesegetett cserjések foglalják el — s hogy a jövedelem, melyet hazánk e kis bányája általában szolgáltat, hihetetlenül csekély, arról szomoruan bizonyító számok világosan tanuskodnak.

Volt már alkalmunk kimutatni, *) mikép összes erdeink tetemes részének jövedelme a kezelési költségeket sem fődözi, egy nem kevésbé terjedelmes rész mit sem jövedelmez s hogy a többi erdőgazdaságok évi és holdankénti jövedelme hazánkban kevés kivétellel 2 krajczár és 1 forint közt ingadozik.

Keressük már most e megdöbbentő állapotok okait, s nyomozásaink eredményekép be kell vallanunk, mikép azok egyrészt az illető birtokosok, legnagyobbbrészt azonban oly általános viszonyok rovására esnek, melyek ellen, a mig egyes emberek eredménytelenül küzdenének, okszerű törvény s annak erélyes végrehajtása lenne képes segíteni.

Nem tagadhatjuk ugyanis, hogy szakképzett munkaerők alkalmazása mellett rendszeresekké s okszerűekké válhatt gazdaságaink a mostoha általános viszonyok szabta határok között is az eddiginél fényesebb eredményt tudtak volna fölmutatni, — s e részt a mulasztás következményeiért a felelősség a korszellemen kívül egyedül erdőbirtokosainkat terheli. 1848 előtt a közlekedés nehézségei, a fa csekély értéke, az erdő adómentessége folytán vagyona e részére a birtokos jövedelmi szempontból rendesen csekély súlyt fektetett, s azt inkább csak vadászhevélyei kielégítésére alkalmas és nagyobbára igen kedvelt tőrül szokta volt tekinteni. — Ennélfogva pe-

*) „Erd. Lapok“ 1864, VI. füzet.

dig erdészeti személyzete tulnyomó többségét oly országból kerítette, hol a vadászat már hosszú idők óta rendszeresen üzetett. Az ügyes fegyvertisztítók, kutyaidomítók s lövészekre bizattak azután az erdőkezelés egyéb gondjai is, bárha e föladatnak az említett idegenek nagy része, ugy a helyi viszonyok, mint a nép szokásai ismeretének — de nevezetesen az erdészeti szakképzettségnek teljes hiányában, helyesen megfelelni nem tudott, s így 1848 után, midőn a szokatlan adó áldásai oly nyomasztó sulylyal nehezdedtek vállainkra, mikép pénzt minden áron teremteni, s az ősei által gyakran nagy kegyelettel tartogatott erdőtökhöz is nyulni a birtokost önfentartási ösztöne kényszerítette; ezt — személyzetének tudatlansága folytán sok esetben szentségtörő kézzel, gyógyíthatlan következményeket eredményező módon tevő. — Az erdőgazdaság szomorú állapotának ezen okán jelenleg is egyedül a birtokos segíthet, — és reméljük, hogy ma holnap segíteni is fog, mert hiszen át fogja látni idővel, miszerint ha igaz is egyrészt, mikép az erdők csekély jövedelme mellett nem látszik tanácsosnak drágább munkaerőt alkalmazni, ugy még sokkal igazabb, hogy egyedül alaposan szakképzett gazda képes — magának a használat tárgyának végszélélyeztetése nélkül, kétségbeejtő viszonyok között is lehető legnagyobb jövedelmet teremteni. Reméljük, hogy nem sokára multnak mondhatjuk azon időt, a midőn az erdőbirtokosok nagyrészének közvéleményeként kell még tekintenünk egy hirneves felföldi jószágigazgató ama mondatát: miszerint a jeles erdőgazdaság összes kellékei — éles fejsze s tompa észből állanak.

De a legképzettebb erdőgazdák s a legokszerűbb kezelés vágya mellett sem fog erdészetünk felvirulni, a mig azon általános s az egyes birtokos hatáskörén tuleső viszonyokon nem változtatunk, melyek e részt a legnyomasztóbb átok sulyával nehezdednek vállainkra.

Ezek nevezetesen:

az erdő adójának semmikép sem indokolható nagysága; az erdei tulajdonnak védtelen s az erdei szolgálmányoknak nagyrészt még rendezetlen állapota; az erdei talaj használatának egyrészt oktalan korlátai, másrészt meg határtalan ellenőrzetlensége;

a szükséges szakképzett munkaerő előállítására alkalmas intézetek s —

az erdei állapotok részletes ismeretének hiánya.

Mindezekben csak megfelelő törvények s azok erélyes végrehajtása segíthetett volna és segíthetne a jövőben. A már említett okok

azonban, melyeknél fogva a 48 előtti földesur bizonyos tekintetben nem nagy súlyt fektetett erdei birtokára, ama korszakbeli erdőtörvényeinkre is hatottak. A törvényhozásra befolyással birt erdőbirtokos akkor engedékenyebb lehetett a nem birtokosok vagy legalább jobbágyai iránt, kikhez némileg atyai viszonyban állott, és a kik anyagi jóléte az övének is alapja volt. E felől kimerítő erdőtörvényre ama patriarchalis korban már azért is kevesebb szükség volt, mert erdőbirtokosaink az erdei károsítók büntetésére közvetlenül befolytak, sőt az atyai fenyték legrövidebb útján is sokat intézhettek el, a minnek azóta végére jarni a leghosszadalmasabb törvénykezési uton sem képesek.

Törvényhozásunk mindamellet a jó erdőtörvény némely főelveit egészen a jelenkor szellemében állapította meg, s az erdővédelemről szóló intézkedések meglehetősen sokoldalúak is voltak; de az egészet a kor szelleme és kívánalmái mégis messze tulszárnyalván, egy összefüggő és kimerítő erdőtörvény szükségének érzete napról napra égetőbbé vált. Ezt törvényhozó atyáink fölismerve nem is mulasztották el a birtok — s egyéb viszonyok 48-ban történt gyökeres változásával az akkori magyar miniszteriumot megbizni, hogy az erdők sikeresebb mivélése és föntartása iránt a legközelebbi országgyűlésnek részletes törvényjavaslatot terjeszzen elő.

Ámde a magyar miniszterium e fölötté fontos megbizásban általánosan ismert okoknál fogva nem járhatott el. Helyette azok, kik 48-ban elértnek hitték a 300 év óta lesett alkalmat, hogy civilizációjuk malasztját annak egész terjedelmében reánk erőszakolják, azok, kik nemzetünket minden lehető alkalommal a szorosán összpontosított birodalmi egység Prokrustes ágyába szoritották, 48 után hazánkat erdészeti s urbéri pátensekkel is megajándékozták. — Ez ajándékból azonban, melyet idegen erdészeink nagy része a maga idejében ujjongva fogadott, mint a hires trójai lóból nem sokára kibujtak a fegyveres ellenek, melyek erdészeti állapotainkat még inkább összebonyolitották, jólétünket még fájóbban sebesítették.

E félszeg és kétértelmű — hazánk nem ismert viszonyaira tukmált, hiányos, helylyel-közel a bíróban magas erdészeti szakmiveltséget föltételező nyílt parancsok az erdészet ügyét majdnem egészen a gyászos emlékü Bach-huszárok önkényére hagyták, s ezek nem csekély mértékben járultak e részt is a „sirva-vigadás“-féle ősi nóták föntartásához.

Jobb idők reményében végül néhány év előtt az orsz. m. gazd.

egyesület egy erdészeti törvényjavaslat készítése végett bizottmányt választott kebeléből. E törvényjavaslat egész szövegét mi már közöltük *) t. olvasóinkkal, de föladatunkul ismerjük őket azon alapelvekkel is megismertetni, melyekre az említett bizottmány e munkálata támaszkodik.

Az erdészeti törvényjavaslat XI fejezetre és 227 cikkelyre oszlik.

Az I. fejezet 60 cikkelyben általános és részletes erdőgazdasági rendeleteket tárgyal s azon alapelvől indul, miszerint a gazdaság észszerűen megengedhető legnagyobb szabadságában rejlik a földmivelés minden ága — s így az erdészet fölvirágzásának is lehető legerősebb biztosítéka, és

hogy az erdőgazdaság észszerűen megengedhető szabadságának határa odáig terjed, a hol az által a talaj fatermőképessége nincs veszélyeztetve.

Ennélfogva pedig megengedhető, hogy a magánjogi viszonyok határai között azon erdeit, melyek szántóföld, kert, szőlő vagy rétmivelésre kétségen kívül alkalmas talajon állanak, mindenki szabad tetszése szerint kezelhesse, sőt a mivélési mód állandó változtatása czéljából kiirthassa.

Ez elv következetes alkalmazása ugy az állami, mint a többi jogi személyiségek, tehát a szabad kir. városok, püspökségek, káptalanok, egyházi rendek, szerzetek, zárdák, községek összes erdőgazdaságát bizonyos korlátok közé szorítja.

Az erdőgazdaság ugyanis talajból és élőfakészletből álló tőkét föltételez, melynek rendes kezelés mellett az évi fahasználat csak a növekvés által mindig helyrepótólódó kamatjait képezi; a jogi személyiségek pedig a tőke megtámadására nem, de egyedül a kamat élvezetére vannak jogosítva, s e magánjogi viszony gazdaságnak oly ellenőrzését teszi szükségessé, melynél fogva ama tőke megtámadása lehetetlenné válik. — Ezen ellenőrködési szabályok a nevezett jogi személyiségekre nézve valamennyi erdő okszerűtlen vagy oly használatát is lehetetlenítik, mely a talaj termőképességét, az általános jólétet, vagy mások határos birtokát veszélyeztetné. — Magánosoknak e részben a törvény szigorú büntetésekkel szabott határt.

*) 1866-ki évfolyam VII. VIII. IX. és X. füzet.

A közbirtokossági erdők felosztása, mely e fejezet 50—60-ik cikkelyeiben tárgyalatik, ebbeli régibb törvényeink alapjára van fektetve, a végrehajtásra nézve azonban az ut szabatosabban és a tudomány mai színvonalához mérten van kimutatva.

A törvényjavaslat II-ik fejezete (61—95. §.) az erdei szolgálmánynak megváltásáról szól.

Az ebbeli nyiltparancs e végzetetlen fontosságu ügyben néhány sorral intézkedett annyira általánosan, hogy annálfogva ugy az illető szakértők, valamint a bíróságok is a legnagyobb önkénnyel járhattak el, s ez utóbbiak a szakértők munkálatait helyesen megítélni nem voltak képesek. E hosszú pórásznak köszönhetjük tehát, hogy az eddigi erdőkihasítások a legellentétesebb elvek nyomán eszközöltettek, szakembereink gyakran tarkánál tarkább munkálatait a nem szakértő bírák vagy föltétlenül elfogadni, vagy önkényesen visszautasítani voltak kénytelenek, s ez utóbbi esetben nem egyszer történt az is, hogy szakértőinknek meghagyta a bíró, mikép ugy számoljanak, hogy az általa előre megszabott eredményhez jussanak.

Az erdészeti törvényjavaslat e részt oly szabatosan intézkedik, hogy annálfogva a még hátralevő megváltási munkálatok a lehető legrövidebb idő alatt egyszerübb szakemberek segítségével is ugy intézhetőek el, hogy a mellett egyrészt a bíróság teljesen képes megítélni, ha a szakértők a törvény értelmében jártak-e el, másrészt pedig az ítélet önkényének is be van az utja vágva.

Az alapelv, melyből a törvényjavaslat e fejezete indul, következő: a volt földesurat a törvény nem akarhatja vagyónától volt jobbágysai javára megfosztani; azt tehát igazságosan csak annak megváltására lehet szorítani, a mit ezek az ő erdejében törvényesen élveztek, s ez élvezet

- 1) annak valódi értéke szerint pénzzé számittassék, abból
- 2) vonassék le a megfelelő vizsontszolgálatok valódi értékének pénzben kifizetett összege, és
- 3) a két összeg közötti különbségnek megfelelő tőke erdővel pótolassék azon esetben, ha az így kihasítandó rész rendszeres kezelésre elég nagy lenne, különben a jogosultak előnyére szóló összeget a volt földesur pénzben is fizethesse.

A hol ellenben a szolgálmány és a vizsontszolgálat értéke egyenlő — vagy az utóbbi az előbbinél még nagyobb lenne, ott a szolgálmány és vizsontszolgálat egyszerűen megszüntessék.

A törvényjavaslat III-ik fejezete (96—201 §.) az erdőnek mindennemű károsítások elleni megvédezéséről szól és az erdőégés, rovarpusztítás, egyéb károsítások, valamint az erdőlopás ügyében is kimerítő részletességgel intézkedik.

Alapelvek:

1) az erdőtulajdont bármi egyéb tulajdonnal egyaránt szentnek kell tekinteni;

2) az erdőt károsítások és lopások ellen csak úgy lehet sikeresen megvédeni, ha e részt szigorú ugyan, de igazságos sőt méltányos és nevezetesen gyors eljárás követetik;

3) a birtokosnak nemcsak a károsítás tárgyát képező erdei termék közvetlen értéke térítessék meg, de azon közvetett kár is, mely ő reá a talaj fölturása, az álom elhordása, szélutak nyitása által vagy bármi egyébként háromlik a károsítás folytán;

4) a kártevő vagy tolvaj e mellett megfelelő pénzbírsággal vagy fogsággal büntetessék.

Az egyes esetekben bekövetkező közvetett kár sokszoros tapasztalások nyomán a károsított tárgy közvetlen értékének $1\frac{1}{2}$ —3-szoros összegével fejeztetett ki. A kártérítés megszabásának színórmértékéül pedig az erdei termékek árjegyzékét három évről három évre megynként vagy járasonként az illető birtokosok közreműködésével a politikai hatóság szabja meg.

A IV-ik fejezet (200. §.) az erdészeti vízjogra nézve addig, míg e tárgyban a törvényhozás általánosan intézkednék, az 1840, 10. t. cz. föntartását ajánlja.

Az V-ik fejezet (203—212. §.) a kopár véderdőtalan beerdősítést tárgyalja.

Alapelvek:

1) oly kopár, mely beerdősítve hegyomlások, hószakadékok és vizmosások, valamint a futóhomok terjedése sat. ellen gátul szolgálhatna, az általános jólét érdekében törvényes kényszer útján is beerdősítendő;

2) ily erdősítésre azonban a birtokos nem kényszeríthető, mert az egész társadalomra háramló jólétért annak nemcsak egy, de minden tagja köteles aránylagos áldozatot hozni;

3) az általános jólétre czélzó munkálatokat azonban a birtokos nem akadályozhatja.

És ezeknél fogva az oly talaj beerdősítését, ha a birtokos arra a siker kétsége miatt vállalkozni nem akarna, vagy azt vagyoni álla-

potá nem engedné, az illető hatóság közköltségén eszközölteti, még pedig az erdősitett tér fele árában, vagy a sikerült mivvelésnek a birtokos által visszatérítendő költségei fejében.

A VI-ik fejezet (213—217. §.) új erdőknek bizonyos időre való adómentességét ajánlja azon a l a p e l v b ő l indulván, hogy oly munkából származott birtoktárgy, melyet valaki ugyan a maga, de egyzersmind a közjólét érdekében is teljesít, ha az tetemes tőkét igényel, kamatot azonban a teljes siker esetében is csak az évek rövidebb vagy hosszabb sora után hajthat, legalább ez idő alatt a közadótól ment legyen.

Az ily adómentesség a birtokost legczélszerűbben buzdítandja oly talajok beerdősitésére is, melyek jelenleg semmi hasznot sem hajtának, s így a nemzetre nézve is holt kincset képeznek; miglen a gondolat, hogy valami kopár mivvelésébe pénzt fektessünk, a nélkül, hogy abból az élő nemzedék az adófizetésnél egyéb élvezetre számíthatna, nem nagy csábingerrel bír.

A VII-ik fejezet (218—219. §.) hatósági erdőbírák és erdészeti bizottmányok felállítását indítványozza, hogy oly ügyek, melyek elintézése józan ész mellett nem annyira különös jogtudományi szak-képzettséget, mint inkább részrehajlatlan tiszta, becsületes jellemet igényel, lehető gyorsan és olcsón hajtassanak végre.

A VIII-ik fejezet (220—222. §.) országos és megyei erdészeti közegek fölállítását indítványozza.

A l a p e l v : az erdészeti törvény helyes végrehajtása törvénytudományi ismeretek mellett részletes és kimerítő szakismereteket igényel és miután a mai világban és a tudományok mai álláspontja mellett senkitől sem várhatjuk, hogy egyaránt képezve legyen két oly szakban, melyek bármelyike is egy ember összes tehetségeit és tevékenységét veszi igénybe, — úgy elutasíthatlan a szükség, hatóságainkat erdészeti képzett közegekkel ellátni, melyek alaposan indokolt fölvilágosító véleményezéseikre támaszkodni és kikkel a törvényjavaslatban föltételezett számos oly munkát lehessen végrehajtani, melyekhez elegendő szakképzettség nélkül hozzá szólani is vakmerő képtelenségnek volna nevezhető. Ily ügyek például : az erdőkárosítások okszerű becslése ; az erdei szolgálmányok megváltása körüli szükséges megállapítások és számítások ; a jogi személyiségek erdőgazdasági tervezeteinek megbírálása ; erdőmivvelési tervek és költségvetések készítése sat.

A IX. fejezet (223—224. §.) egy erdészeti akadémia s néhány alsóbb rendű erdésziskola föllállítását javasolja.

Alapelv: bármí munka biztos sikert csak úgy eredményezhet, ha azt a vele megbizottak alaposan értik. Az erdészet mai nap már oly tudományyá nőtte ki magát, melyet egyedül gyakorlati uton egész terjedelmében elsajátítani senki sem képes, a mint azt eléggé lehangoló tapasztalások épen minálunk bizonyítják, hol az erdészetnek nemesak ros z akarát és otromba önérdék, de ép oly mértékben saját apostolainak tudatlanságban sinlödő jóakarata ellen is kell küzdenie.

Erdészeti tanintézetekre tehát — még pedig a munkaerő különféle kellékeinek valamint alkalmazhatóságának arányában, egy felsőbb és több alsóbbrendű iskolára mulhatlan szükségünk van. Ezek elsejéből az általános és szakbeli magassabb míveltség-gel ellátott intéző tisztek, erdőrendezők, országos és megyei erdőfelügyelők, tanárok sat., — a többiekből kezelő és minden rendeletet kellő utasítás mellett okszerűen végrehajtani képes erdészek kerülnének. — Ez elvek nyomán: a X-ik fejezet (225—226. §.) az erdészeti köztisztviselők képe sségéről szól, és megszabja a különbféle foku képzettség-gel birók megfelelő hatásköreit. Végül

a XI-ik fejezet (227. §.) egy országos erdészeti statisztika összeállítását és annak folytonos nyilvántartását javasolja, azon alapelvből indulván, miszerint oly nagy fontosságu ügyben s a hazai földmívelés oly terjedelmes ága körül minden tekintetben helyesen intézkedni a mindenkor főnálló állapot beható és részletes ismerete nélkül nem lehet.

Ez tehát az erdészeti törvényjavaslat alapelveinek rövid ismertetése. Hiszszük, hogy abban erdőgazdaságunk fölvirágzásának főfeltételei megvannak, de ismételve kérjük úgy szaktársainkat, mint hazánk t. jogtudósait is, hogy ahoz minél többen hozzászóljanak, miszerint az országgyűlés annak idejében részletesen és kimerítőleg értesülve dönthessen a haza erdészetének jövődjé fölött.